

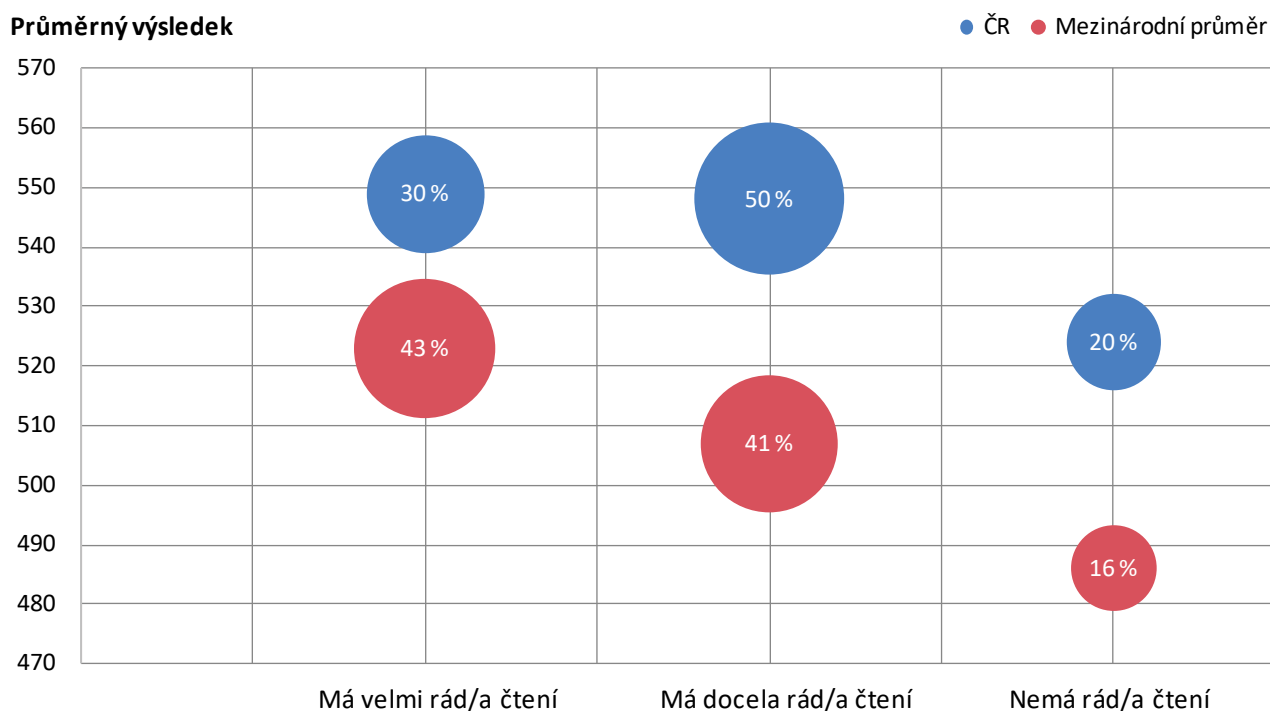
6 Postoje žáků ke čtení, čtení v rodině

Kladný postoj ke čtení je považován za důležitý nekognitivní výsledek vzdělávání. Žáci, kteří rádi čtou, mají obvykle vyšší úroveň čtenářské gramotnosti. Pokud žáky čtení baví, tráví čtením více času, což přispívá k rozvoji jejich čtenářských dovedností. Pozitivní postoj ke čtení je také nezbytným předpokladem pro další vzdělávání a celoživotní učení. Čtenářské postoje se však formují nejen ve škole, ale také v rodině ještě předtím, než děti začínají samy číst. Proto je tato kapitola věnována také čtenářským aktivitám v rodinách žáků.

Postoje žáků ke čtení

Postoje žáků ke čtení byly v šetření PIRLS 2016 měřeny pomocí škály oblíbenosti čtení u žáků, která byla vytvořena na základě dotazníkových položek zjišťujících souhlas či nesouhlas žáků s různými výroky o čtení¹⁵ a frekvenci čtení pro radost a pro získávání informací. Na škále byly následně definovány tři úrovně oblíbenosti čtení – *čtení mám velmi rád/a*, *čtení mám docela rád/a* a *čtení nemám rád/a*. Čeští žáci projevili podprůměrnou oblíbenost čtení – čtení má *velmi rádo* 30 % žáků, mezinárodní průměr je 43 %. Polovina českých žáků má čtení *docela rádo* a 20 % čtení *nemá rádo*. Nejvyšší míra oblíbenosti čtení byla zaznamenána v arabských zemích a v postsovětských republikách, z Evropy pak v Portugalsku, Španělsku, Bulharsku a na Maltě, kde má čtení velmi rádo více než 50 % žáků. Také ve srovnání se zeměmi OECD a EU je oblíbenost čtení v České republice podprůměrná, méně rádi čtou žáci již jen ve skandinávských zemích a v Belgii. V České republice dosáhli žáci, kteří nemají rádi čtení, na celkové škále čtenářské gramotnosti výrazně nižších výsledků než ti, kteří čtení rádi mají. Výsledky žáků, kteří mají čtení velmi rádi a docela rádi, se statisticky významně neliší.

Obrázek 6.1 Rozložení a výsledky žáků dle oblíbenosti čtení v ČR a v mezinárodním průměru

¹⁵ Otázka obsahovala položky: rád/a si s ostatními lidmi povídám o tom, co čtu; měl/a bych radost, kdyby mi někdo dal knihu jako dárek; myslím si, že čtení je nuda; chtěl/a bych mít na čtení více času; čtení mě baví; při čtení se toho hodně dozvím; rád/a čtu věci, které mě nutí přemýšlet.